

מסורת הש"ס

(6) (תמורה ט: כל הנותן...)
(7) קדושין י"א. כסות...
(8) נ: משילת ד: תמורה...
(9) ערכין ט"ז. (10) תמורה...
(11) (12) תמורה ט: ט"ז...
(13) ליל ט"ז. (14) (15) ליל...
(16) (17) ד"ה...
(18) (19) ד"ה...
(20) ד"ה...
(21) ד"ה...
(22) ד"ה...
(23) ד"ה...
(24) ד"ה...
(25) ד"ה...
(26) ד"ה...
(27) ד"ה...
(28) ד"ה...
(29) ד"ה...
(30) ד"ה...

גילוי הש"ס

תוס' ד"ה י"א וכו'
ואפילו אם התאמתה עין
לעיל דף ג' ע"ב תוס' ד"ה
ואלו:

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

נ"ו

עין משפט
גד מצוה

קב"א מ"י ס"ג מהל'
מכירה הל' ח ס"ג
לחון קט טו"ע ח"מ ט"ו
כ"ט ס"ג כ"ט ו"ט ח"מ:
קב"א ב' מ"י ס"ג מהל'
מכירה הל' ח (כ"ד)
אל"פ פ"ח ס"ג דף ט"ג:
קב"א ג' מ"י ס"ג מהל'
תמורה הל' ב' ג'

מוסף רש"י

מזה למיניקט. ללקיט מתן
קודם השקטן (תמורה
ט"ז). ורש"י עומד.
ד"ה דלמנן ואלו לא אסורין
ע"י שפ"א עומד ה"א.
נגזלין מ"י, או דלמנן
ע"י טעויה א"כ א"כ ע"י
לקיט לכו כדלמנן ד"ה
(ט"ז). שחילולו על שוה
פדיוה מחולל. דלמנן
אונסה להקדש. דמצי א"כ
ת"ה. ולשמיטת מחולל
ד"ה הכי דלמננא מחולל
אימנעו ממי מניטולו מתן
(י"ג). ורש"י א"כ. צריך
לעשות לו דמיס. שפ"א
אחיה על חולין שיה עולה
של הקדש שיה מחולל ע"ה
ולא יחלטה להקדש. (תמורה
ט"ז). יצא לחולין דבר
תורה. דלמננן כפ"ק
השמיטה והספיס (כ"א).
ואם כל בהמה טמאה
כגבלי מותין שפדיו סכונן
מזכ"ר (ט"ז).
מדרבנן. דמצי א"כ
אונסה להקדש דמצי א"כ
חזי יכיל את חזי. ואלו
הקדש (ט"ז). לעשות לו
דמיס מן התורה. ד"ה
סכונן מפניס לה לקמן
(ט"ז). בכדי אונסה דלא
תחלטה אלא שמת (ט"ז).
ביטול מקח. שפ"א
וע"כ שפ"א (ט"ז). ביטול
מקח יש להם. שפ"א
תחלטה יתה שפ"א חזר
ל"י יונה קשיא ד"ה יוחנן
א"כ (ט"ז).
ואיפוך כ"ד. ר' יוחנן אמר
צריך לעשות דמיס דבר
מורה ור"ל אמר מדברייה
(ט"ז). דכדילי עלמנא אית
לזר דשמואל. ולי
דקמתין לחולין דח"י
תחלטה. טמיה א"כ ח"ה
דמנא לאותם הקדש ולחלל
בדמיס חז"י מחולל. א"כ
לכ"ר אמר ר"ל צריך לעשות
דמיס דבר מורה משום
דלחיה לא מצינו לחלל
בדמיס שפ"א א"כ סבור
שיה חולין ש"ן את דמי
הקדש. ור' יוחנן סבר כן
תסתיין לחלל (ט"ז). בכדי
אונסה. דלא תחלטה אלא
שמת (ט"ז). ולא תיפוך.
לכ"ר ד"ה יוחנן ור"ל
ואלמנא קיימי ויבטולו מתן
לא לחיה דתקא קשיא לך
ל"ל מחז"ר דלח"י דבריס.
ר"ל כדכ"ר חז"ר. דלח"י
פחות משמת חז"ר. וה"כ
קב"א ח"ה את לח"י הוא
דכשעור שמת משלס פחות
משמת לא משלס
הקדש אפילו שמת מצי
אונסה חז"ר. וה"כ דבר
מורה דקאמר ר"ל לעיל. ור'
יוחנן מוקף ל"ה
משמטייה. א"כ כביטול
מקח לא לח"י חז"ר יוחנן
ולא מיקש לא ל"י יונה ולא
ל"י רימיה (ט"ז).

אמר ר"ג הדר א"ר חסא אונאה אין להן ביטול מקח יש להם. משמע
דבר נתמן לא פליג ארכ חסא רכו וקשה לר"ת דכ"ה המקבל
(לקמן דף קח. וטס) אמרין וזן כ"ר וזוה ק' סבור מינה כו' אמר
דכ נתמן אין אונאה לקרקעות אלא אפי' ביטול מקח אין להם ומיך
ר"ת דאין אונאה עד פלגא אכל פלגא
ואילו מקרי ביטול מקח ויש להם
ואמי שפיר הא דמנן (לעיל דף טו:)
רבי יהודה אומר אף המוכר בהמה
ומרגלים אין להם אונאה ומפרש
בגמרא עד כדי דמיס דמקחא
אף משמע דקרקעות נמי אית להו
שיעורא וכפרק אלמנא נזוית
(כמויות דף ט"ז): מן שום הדינין
שפחתו שמת או הומירו שמת מוכרם
בטל רב"ג אומר מוכרם קיים ומפרש
הת"ס דמוכר קיים עד פלגא:
י"א צהו"צין ב"ר. למ"ד צריך לעשות
לו דמיס מדברייה יא' לחולין
הכל אכל מדרבנן צריך לשלם להקדש
אונסתו ולמ"ד צריך לעשות לו דמיס
דבר מורה דיש להקדש ביטול מקח
יא' לחולין כנגד המעות שנתן והשאר
יתחלל בדמיס שישלם וקמ"ל דלא
אמרין כיון שיש להקדש ביטול מקח
כגל הפדיון ולא יא' לחולין כלל
כמו צה"צ דהמקח בטל והיינו
טעמו משום דנכדעיי המלחה חז"ר
משום שאינו רוצה להחזיר האונאה
ואפילו אם המתחלטה פועלו מלהחזיר
מ"מ שניהם חורים כיון שהמתחלטה
היא יכול לנצ' ליהי הפסד א"כ לא
ירגיש ויחזור בכדי שיראה אכל הקדש
המתחלטה אינו יכול לנצ' ליהי הפסד
כשיעיד המחלל שאינה הקדש לא יוכל
ליהנות עד שיוסיף על דמיו כדי שיוי
וע"כ צריך להוסיף ולא יוכל לחזור
דאפי' ממחייב להקדש בטעות מפסיד
דלמננן ביש נוחלין (כ"ד דף ק"ג):
וש ד"ה (ולא) לא משמיה את
דלמננא לגבוה כמסירתו להדיעו
כ"ש כאל שיתחייב להוסיף אע"פ
שטעה והיה סבור שיתחלל בכך כל
הקדש ולא יעטרך להוסיף כי מ"מ
נמלצה לשוב בשוה ולא נמננון מתמנא
לאנות הקדש ואינו יכול לחזור ולכך
אין שניהם חורים: **והאמר** רבי
יונה אהקדשות. ביטול מקח יש להם
ולא היה יכול למכר דביטול מקח
יש להם מדרבנן דלאס כן מאי
א"כ אין אונאה להקדש
להוסיף דמיס מדרבנן דפרין
אזי בלא אונאה צ"ל ליתא ר"ל דבר
מורה אכל לרבי יוחנן דמצי
אמר יד הקדש על העליונה אפילו
באונסה ועוד אי ביטול מקח
מקח היינו אפילו מדרבנן א"כ
לשלים דמיס וצדקא קמי דלרין
לעשות לו דמיס ולעיל' יד הקדש
על העליונה: **והאמר** רבי אשי
צ"החיה. מימה דכ"ה המקדש
שדהו (ערכין דף ט"ז). אומר כי אמר
שואל שחללו למחילה מי אמר
וכפ"ק דסנהדרין (דף י"ד): אמר
דבשמות הקדש בעינין ט' וכהן
ולעולם הנעלים קודמין שמוסיפין
חומש אלמנא מחזירין אחר
ריות הקדש וי"ל דה"פ שחללו
אין שנתכוון לחללו פחות
מדמיו שדבר זה אסור לעשות
ואין צריך להשלים אלא
מדרבנן אכל למחילה שעה
דבר שמתכוון לחללו
שזה בשוה ועשה ונמלצה
שקדש שזה יותר ישלים
מן התורה ומר סבר
אפילו למחילה לא ישלים
אלא מדרבנן אף על פי
שנתכוון שזה בשוה
אכל צדקא לכו"ע אסור
לאנות הקדש: **דאפי'**

מהו למינקט ומיכל מיניהו
כמאן דרשיין בכרא דמי
ושרינהו עומר או דלמא
בטלינהו אגב רבי אמי
תיקו אמר רבא אמר רב
חסא בעי רבי אמי אונאה
אין להם ביטול מקח יש להם
או אין להן אמר ר"ג הדר
אמר רב חסא פשיט ר' אמי
אונאה אין להם ביטול מקח
יש להם ר' יונה אמר
אהקדשות ר' ירמיה אמר
אהקדשות ותרויהו משמיה
דר' יוחנן אמרו אונאה
אין להם ביטול מקח יש להן
מ"ד אהקדשות כ"ש אהקדשות
מ"ד אהקדשות אבל
אהקדשות לא כדשמואל
דאמר שמואל יהקדש
שוה מנה שחיללו על שוה
פרוטא מחולל תנן הת"ס
יא' היה קודש בעל מום
יצא לחולין וצריך לעשות
לו דמיס א"ר יוחנן יצא
לחולין דבר תורה וצריך
לעשות לו דמיס מדברייה
ור"ל אמר אף צריך לעשות
לו דמיס מן התורה במאי
עסקינן אילימא בכדי אונאה
בהא לימא ר"ל צריך לעשות
לו דמיס דבר תורה והתנן
אלו דברים שאין להם אונאה
הקרקעות והעבדים והשטרות
וההקדשות אלא ביטול
מקח בהא לימא רבי יוחנן
צריך לעשות לו דמיס
מדברייה והא"ר יונה
אהקדשות ורבי ירמיה
אמר אהקדשות ותרויהו
משמיה דר' יוחנן אמרי
אונאה אין להם ביטול מקח
יש להם לעולם כביטול
מקח ואיפוך דרבי יוחנן
ר"ל ודר"ל לרבי יוחנן
במאי קמיפלגי ברשמואל
דאמר שמואל הקדש
שוה מנה שחיללו על שוה
פרוטא מחולל מר אית
ליה דשמואל ומר לית
ליה דשמואל איבעית
אונאה והכא בהא קמיפלגי
מר סבר שחיללו אין
לכתחלה לא אומר סבר
אפילו לכתחלה איבעית
אונאה לעולם בכדי
אונאה ולא תיפוך וברב
חסדא קמיפלגי דאמר
מאי אין להם אונאה
אינן בתורת אונאה דאפי'

מהו למינקט מיניהו ומיכל. כלומר
אגידולין דידהו לא מנעיה לן
שהי אפי' המיר עומר של
אשמך את הורעים קודם
שזעורו וזרעו קודם העומר
ולא השרישו הוה הגידולין
אסורין עד שיזא עומר
הנא כי קא מיבעי ליה
לנקוטי מן הורעים שבקרקע
ומיכל לאחר העומר:
ושרינו עומר. שהעומר
ממיר את התלושין חדשים
של שנה זו ואלת גידולין
המחזירין שהשרישו: או
דלמא בעלמא אגב ארעא.
וכקרקע בעלמא דמו ולא
שיין עומר גבייהו למשריהו:
כתי ר' אמי אונאה. הא
מתן לה במתניתין דאין
לה לכל הגן דמתני':
ביטול מקח. יומר משמות:
יש לכן או אין להם. מי
אמרין מאל מוני (ויקרא
כה) הוא דלמינעט והא
לאו ככלל אונאה הוא
אלא מקח טעות הוא
או דלמא כיון דלאו דבר
שנמדה הוא ולא אטעיה
דביורה כשאר דין
אונאה הוא: ר' יונה
ור' ירמיה מילתא בפי
שפיהו אמרי ולא
אדרבי אמי קיימי אל"ר
ר' יוחנן (וירמיה)
אהקדשות ורבי יוחנן
אהקדשות אמרי
משמיה דר' יוחנן אונאה
אין להם ביטול מקח יש
לכן: **מ"ד אהקדשות.**
אמרי רבי יוחנן:
כ"ש. דאהקדשות נמי
אמר דכיון דלשמועין
דביטול מקח לאו ככלל
אונאה הוא מהיכא
אימנעט אי דהקדשות
קחשיב ליה מקח טעות
אע"ג בליכא טעות
כלפי שמיה ואפי"ה
אמרין ביטול מקח
כל שכן דלגבי חז"ר
דליכא אונאה למימר
טעה ודעתה דהכי
לא אקנייה כל שכן
דהדר: **מ"ד אהקדשות.**
אמרי: **אכל אהקדשות**
לא. דאילו גבי
הדיעו אמרין טעה
ודעתה דהכי לא
אקני אכל אהקדש
לכא למימר והא
כיון דליתנהו
בדין אונאה טעות
נמי לא אמרין
בהו כדשמואל:
מחולל. כדלמנן
דלמינעט מאונסה
וטעות נמי ליכא
למימר בהו דמאן
טעה: **מן הסם.**
במשנת תמורה
(דף ט"ז): **אם היה קודש**
בעל מום. רישא דמתני'
הכי האומר
הרי זו תחת זו
וז תמורת זו
וז חליפי זו
הרי זו תמורה
וז מחוללת
על זו לא
אמר כלום
שאין קרבן
ממים
מתחלל
ואם היה
קודש בעל
מום
ישא לחולין
וצריך לעשות
לו דמיס
אם אין זו
של חולין
יפה
כל הקדש
מוסף
עליה
מעומה
עד כדי
דמי הקדש:
יא' לחולין דבר תורה.
ואפי' אין זו
יפה כמותה
כדלמנן
דמיס דבר
תורה. דגבי
הקדשות
ערכך
כמיכא
בכולהו
ערכך
שווי
משמע.
ור' יוחנן
סבר
ערכך
כל דמיס
שיערכוהו
משמע
ליה
אם
זול
אם
יוקר:
והא"ר יונה
אהקדשות
כו'. ל"י
יונה
קשיא
דרבי
יוחנן
אדרבי
יוחנן:
ואיפוך.
אליכא
דר' יונה.
אכל
אליכא
דרבי
ירמיה
לא
מיפוך
דהא
ל"י
ירמיה
אליכא
דרבי
יוחנן
הקדשות
אין
להם
ביטול
מקח
דמ"ד
אהקדשות
אכל
אהקדשות
לא
כדשמואל.
וה"כ
איתא
בתמורה
לרבי
יונה
איפוך
וקמיפלגי
ר"ל
ור'
יוחנן
מ"ד
אין
להן
ביטול
מקח
אית
ליה
דשמואל
דכיון
דאימנעט
מאונסה
לא
שנה
שמת
לא
שנה
יתר
משמת
דאילו
גבי
הדיעו
אמרין
טעה
אכל
בהקדש
ליכא
למימר
טעות:
ומר
ליה
אפי'
דשמואל.
קסבר
כיון
דליכא
יתר
משמת
לאו
דרך
מקח
הוא
וביון
דלגבי
מקח
לאו
מידי
הוא
גבי
חילול
נמי
לאו
מידי
עבד:
שחיללו
אין.
דהא
אימנעט
מאונסה
לא
שנה
גדולה
ולא
שנה
קטנה:
לכתחלה
לא.
ודבר
תורה
דערכך
שווי
משמע:
ומר
סבר אפי' לכתחילה.
ערכך
כל
דהו
משמע
הלך
לפקועי
איסוריה
ואפילו
מדרבנן
שרי
ומייה
לאחר
זמן
ישלם:
לעולם בכדי אונאה.
וקאמר
דבר
מורה
אפילו
כדי
אונאה
צריך
לעשות
דמיס
דבר
תורה:
ולא תיפוך.
דאי
מפכת
להן
אונאה
דמתני'
כדכ
סכדא
דפחות
מכדי
אונאה
חז"ר
אונאה
אין
להן
קדמיה
אין
מחזירין
להן
אונאה
הוא.
אכל
ר"ל
כי
מוכנת
ליה
ממתניתא
מוקיף
לה
כדכ
סכדא:
מאי
אין
לכן
אונאה.
דגבי
הקדשות
דאפילו